

Школа: Средња стручна школа
Предмет: Православна вјеронаука
Разред: 2. (други) ; Одјељење: 1,2,3,4.
Вјероучитељ: Горан Лукић

Наставна тема: Христова проповијед и чуда
Наставна јединица: Прича о талантима

Помаже вам Бог драги ученици!

Прошли час смо почели са наставном темом "Христова проповијед и чуда" и наставном јединицом "Исцјељење у Бањи Витезди - "немам човјека"", гдје смо акценат ставили на откривење Божије, тачније да је догађај у Бањи Витезди имао за циљ да први пут у јавности покаже Исусов идентитет као некога ко је Син Божији. Исус Христос жели да Га људи препознају као Сина Божијег, иако је знао да ће тим чином изазвати револт код Јевреја и жељу да га осуде на смртну казну, што се на концу и догодило.

Данас ћемо обрадити наставну јединицу "Прича о талантима" коју је записао свети апостол и јеванђелист Матеј у своме јеванђељу у 25. глави 14-30. стиха:

14. Јер као што човјек полазећи на пут дозва слуге своје и предаде им благо своје;
15. И једноме даде пет таланата, а другоме два, а трећему један, свакоме према његовој моћи; и одмах отиде.
16. А онај што прими пет таланата отиде те ради с њима, и доби још пет таланата.
  17. Тако и онај што прими два, доби и он још два.
18. А који прими један, отиде те га закопа у земљу и сакри сребро господара свога.
19. А послѣ дугог времена дође господар ових слуга, и стаде сводити рачун са њима.
20. И приступивши онај што је примио пет таланата, донесе још пет таланата говорећи: Господару, предао си ми пет таланата; ево још пет таланата које сам добио с њима.
21. А господар његов рече му: Добро, слуго добри и вјерни, у маломе си био вјеран, над многим ћу те поставити; уђи у радост господара својега.
22. А приступивши и онај што је примио два таланта рече: Господару, предао си ми два таланта; ево још два таланта која сам добио с њима.
23. А господар његов рече му: Добро, слуго добри и вјерни, у маломе си био вјеран, над многим ћу те поставити; уђи у радост господара својега.
24. А приступивши и онај што је примио један талант рече: Господару, знао сам да си ти тврд човјек: жањеш гдје ниси сијао, и скупљаш гдје ниси вијао;
  25. Па се побојаш и отидох те сакрих талант твој у земљу; и ево ти твоје.
26. А господар његов одговарајући рече му: Зли и лијени слуго, знао си да жањем гдје нисам сијао, и скупљам гдје нисам вијао.
27. Требало је зато моје сребро да даш мјењачима; и дошавши, ја бих узео своје са добитком.
28. Узмите, дакле, од њега талант, и подајте ономе што има десет таланата.
29. Јер свакоме који има даће се, и претећи ће му; а од онога који нема, и што има узеће се од њега.
30. А неваљалога слугу баците у таму најкрајњу; ондје ће бити плач и шкргут зуба.

Прије него што почнемо са тумачењем горе написане приче објаснићемо зашто Христос користи причу у својим проповиједима, али превасходно објаснићемо шта су параболе (=приче)? Парабола (=прича) је метафорични говор који има за циљ да се у њему пронађемо и на тај начин лакше схватимо значење истог. Оне су засноване на једном општем искуству блиско-источног менталитета и почивају на усменој и сликовитој комуникацији, а да бисмо разумјели о чему оне говоре морамо да стекнемо увид у основна знамења ријечи и слика које су употријебљене, прецизније речено морамо да познајемо вријеме у коме су оне изговорене како бисмо их могли схватити правилно у садашњици (навешћемо један пластичан примјер: када вам родитељи причају о свом животу из периода инфлације често напомену да су трговине биле празне, а за плату која је износила неколико милијарди динара могли су да купе само један хљеб и литар млијека. Да бисте схватили због чега је тако било, као прво морате да знате околности у којима се наша држава налазила (грађански рат), затим да знате шта значи термин инфлација, како се све одразило на економију наше државе итд).

Христос када говорили неку причу он прави слику у нашим главама и позива нас да учествујемо у тој слици и да се у тој слици пронађемо. Та слика је веома динамична, тј. покретљива и није нека статична стварност. Због тога је много је важно да се схвати како прича функционише? Она функционише тако што своје слушаоце увлачи у себе и даје им одређени смисао и одређено значење. Чињеница јесте да се свака прича може протумачити из више различитих углова, али на нама је задатак да све Христове приче протумачимо исправно. Шта то значи? То значи да Црква можда тумачи неку причу више пута различито, прилагођавајући је одређеним околностима, али суштина мора остати иста, тј. да је тумачење прожето Христом, а то значи безграничном љубављу.

Тумачење приче о талантима

Као што смо малоприје навели ова прича није стварни догађај, него Христос кроз причу жели да ученицима приближи ситуацију која слиједи у наредном периоду, а то је Христово страдање, васкрсење, вазнесење и силазак Светога Духа на апостоле.

У овој причи имамо три битна аспекта, а **први** међи њима јесте аспект метафоричког приказа цјелокупне надлазеће ситуације:

- Човјек који одлази на пут представља Христа који се вазноси на небеса и привремено нас оставља до Његовог Другог доласка уз заповијест: "Идите, дакле, и научите све народе крстећи их у име Оца и Сина и Светога Духа (Мт 28,19).
- Слуге којима господар предаје благо своје се превасходно односило на апостоле који су примили дарове од Духа Светога на дан Педесетнице, а касније и све до данас се односи на све чланове Цркве који смо се на светој тајни Крштења "обукли" у Христа и прихвати Његов животни пут и на светој тајни Миропомазања примили дарове Духа Светога.
- Задатак који су слуге имале се односио на њихову жртву у потрази за Царством Небеским. Умножавање таланата јесте заправо умножавање дарова који сваки хришћанин различито добија (дар храбрости, жртве, љубави, говорништва итд) у циљу ширења Христове науке која се осликава у Његове двије заповијести: "Љуби Господа Бога својега свим срцем својим, и свом душом својом, и свим умом својим. Љуби ближњега свога као самога себе (Мт 22, 37-39). Сваки хришћанин је позван да својим животом свједочи Христа и његову науку о љубави.

- Господарев долазак и обрачун са слугама јесте Христов Други долазак када ће судити људима по њиховим дјелима љубави, кајања и праштања.

Други аспект који имамо у овој причи јесте аспект који се провлачи још од *приче о десет дјевојака*, која претходи причи о талантима, а то је упозорење да будемо будни и спремни за Христов поновни долазак. Христос када се вазнио на небеса није нам оставио податак када ће се Његов Други долазак збити, као што тај податак не налазимо ни у овој причи, јер "о дану томе и о часу нико не зна, ни анђели небески, до Отац мој сам" (Мт 24,36).

Трећи и финални аспект јесте да Бог свакоме даје дарове, што је показатељ да Он свима даје на значају, јер сваки човјек јесте јединствен, посебан, и као такав носилац је Божијег лика у себи. Свакако да ти дарови не требају бити "закопани" као што је трећи слуга учинио, него дарове треба да развијамо и да их усмјеравамо ка добру.

Да укратно поновимо: Христос кроз приче покушава својим ученицима да приближи своју науку о љубави и истину о Богу, а једна од њих јесте прича о талантима. Прича о талантима се односи на господара (Христа) који даје таланте (дарове) својим слугама (ученицима) да их умноже (прошите Христову науку о љубави). Господар (Христос) није нагласио када ће се вратити са путовања и због тога свако од нас треба да држи будност и да свједочи Христа у овоме животу кроз Његове двије заповијести о љубави према Богу и човјеку, јер једино кроз свједочење истих можемо ући у "радост Господара својега" (Мт 25, 21).

Питања:

1. Наведи име апостола и јеванђелиста који је записао ову причу?
2. Зашто Христос користи параболе?
3. На који начин хришћани свједоче Христа у овоме свијету?
4. Због чега нас Христос позива на будност?
5. Када ће се збити Други Христов долазак?